

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

Dreptul la viață și la integritatea fizică și psihică. Libertatea individuală

Prof. univ. dr. Gheorghe Bică
expert calitate educație juridică

Universitatea Spiru Haret

<https://infolex.snsr.ro/>

<http://spiruharet.ro>

i N F O L e x

POCA/491/126354

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsr.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

Dreptul la viață

- Dreptul la viață este înscris printre drepturile esențiale ale ființei umane, în Declarația Universală a Drepturilor Omului, declarație preluată în Constituțiile celor mai multe state. Dreptul la viață este cel mai natural drept al omului.
- În Convenția Europeană a Drepturilor Omului, art. 2 pct. 1 prevede: „Dreptul la viață al oricărei persoane este protejat prin lege. Moartea nu poate fi cauzată cuiva în mod intenționat, decât în executarea unei sentințe capitale pronunțate de un tribunal în cazul în care infracțiunea este sancționată cu această pedeapsă prin lege.”

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsr.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

În art. 2 pct. 2 al Convenției se prevede că:
„Moartea nu este considerată ca fiind cauzată prin încălcarea acestui articol în cazurile în care aceasta ar rezulta dintr-o recurgere absolut necesară la forță:

- pentru a asigura apărarea oricărei persoane împotriva violenței legale;
- pentru a efectua o arestare legală sau pentru a împiedica evadarea unei persoane legal deținute;
- pentru a reprima conform legii, tulburări violente sau o insurecție.”

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

- Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice stabilește în art. 6 pct. 1 prevede că „Dreptul la viață este inerent persoanei umane. Acest drept trebuie ocrotit prin lege. Nimeni nu poate fi privat de viața sa în mod arbitrar.”

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsr.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

Dreptul la viață poate fi privit în două accepții:

- într-o accepție restrânsă, dreptul la viață privește viața persoanei numai în sensul ei fizic;
- într-o accepție largă, viața persoanei este privită ca un univers de fenomene, fapte, cerințe și dorințe ce se adaugă, permit și îmbogățesc existența fizică.
- În această ultimă accepție largă, dreptul la viață este asigurat prin întregul sistem constituțional.
- **Constituția României** reglementează dreptul la viață în ambele sensuri.

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsr.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

Art. 22 din Constituția României - Dreptul la viață și la integritate fizică și psihică

- (1) Dreptul la viață, precum și dreptul la integritate fizică și psihică ale persoanei sunt garantate.
- (2) Nimeni nu poate fi supus torturii și nici unui fel de pedeapsă sau de tratament inuman ori degradant.
- (3) Pedeapsa cu moartea este interzisă.

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolox.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

Sunt reglementate alte drepturi conexe dreptului la viață, cum sunt:

- dreptul la integritate fizică și psihică, libertatea individuală;
- dreptul la viața intimă, familială și privată;
- dreptul la ocrotirea sănătății, interzicerea muncii forțate etc.

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

Constituția României reglementează obligații ale statului corelative dreptului la viață cum sunt obligațiile statului ce decurg din garantarea dreptului la viață, astfel:

- prevenirea și combaterea infracțiunilor și altor fapte periculoase pentru viața persoanei și viața publică (omorul, tentativa de omor, lovituri cauzatoare de moarte, uciderea din culpă, genocidul etc.);
- asigurarea măsurilor de dezvoltare economică și de protecție socială necesare unui trai decent;
- protecția copiilor, tinerilor, a familiei și a persoanelor handicapate;
- protecția proprietății private și publice;
- ocrotirea sănătății;
- ocrotirea vieții intime, familiale și private;
- interzicerea pedepsei cu moartea;
- interzicerea muncii forțate.

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsr.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

- **Interzicerea pedepsei cu moartea** de către Constituția României exprimă tendința dominantă în lume, prezentă în documentele juridice, politice și sociologice, de înlăturare a acestor sancțiuni.
- **Pedeapsa cu moartea** este nu numai o încălcare a drepturilor naturale ale omului, dar prin natura sa o cruzime, ce foarte rar s-a dovedit a fi dreaptă și niciodată eficientă. Ea produce efecte ireparabile, istoria dovedind că de foarte multe ori a fost efectul unor grave erori judiciare și că nu totdeauna a pedepsit ceea ce trebuia astfel pedepsit.

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsr.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

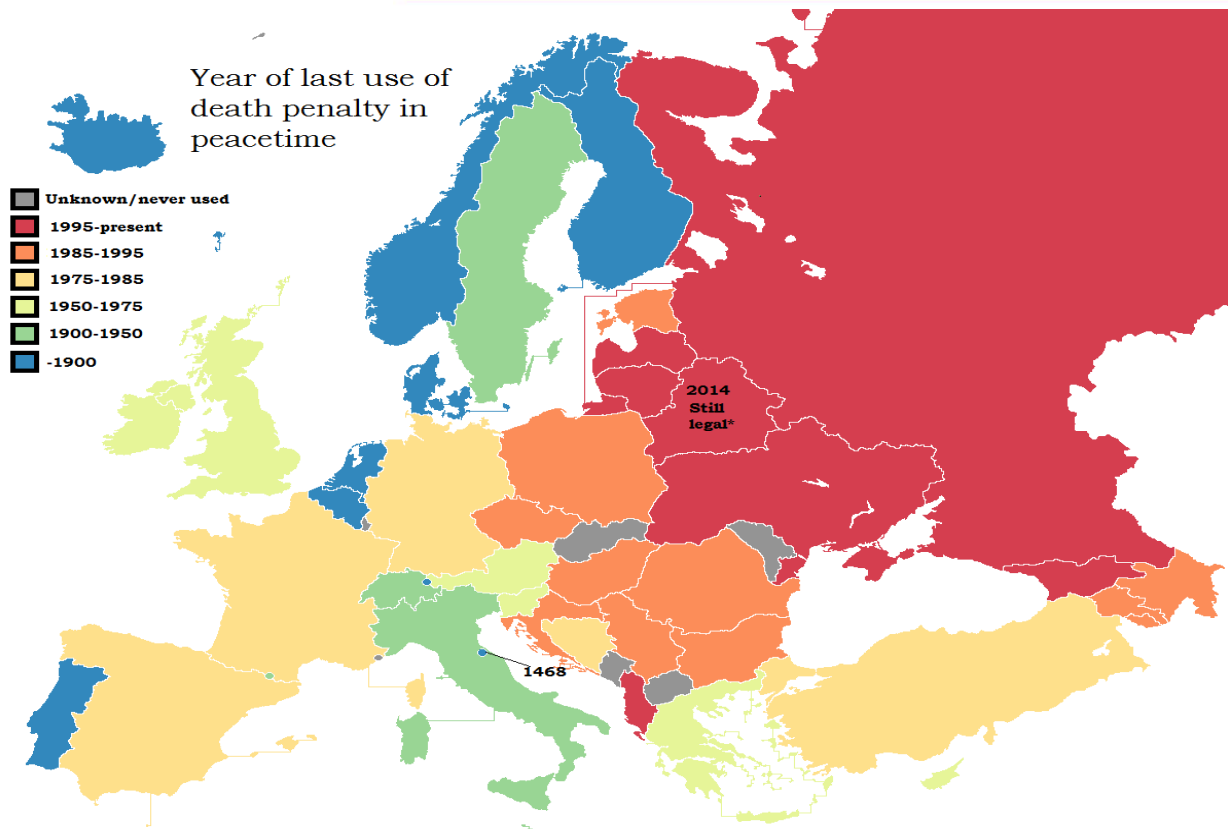

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

Art. 22, alin. 3 din Constituția României, prin care se interzice pedeapsa cu moartea, nu admite nici o excepție.

- În Constituția Italiei, pedeapsa cu moartea este interzisă, „cu excepția cazurilor prevăzute la legile militare pe timp de război”.
- Protocolul nr. 6 al Convenției Europene a Drepturilor Omului prevede în art. 2, o excepție de la abolirea pedepsei cu moartea și anume „pedeapsa cu moartea în timp de război”.

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsr.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

10TH OCTOBER - WORLD DAY

AGAINST
DEATH PENALTY

- Interzicerea pedepsei cu moartea, cu menținerea excepției pe timpul războiului se regăsește și în Constituția Spaniei (art. 15).
- Este adevărat că nimeni nu dorește războiul, dar orice stat care se respectă este îndreptățit să ia în calcul și un astfel de risc și să-și creeze o legislație națională, legislație care să servească interesele națiunii.
- Un război poate interveni prin surprindere, ceea ce exclude timpul necesar pentru modificarea Constituției, astfel încât să prevadă posibilitatea introducerii pedepsei cu moartea, în caz de război.
- Considerăm că, o astfel de excepție ar trebui să-și găsească locul și în Constituția României din moment ce în art. 92, pct. 3 și art. 93 se vorbește de „agresiunea armată îndreptată împotriva țării și respectiv, starea de asediu și starea de urgență” ca ipoteze prevăzute în Constituție.

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

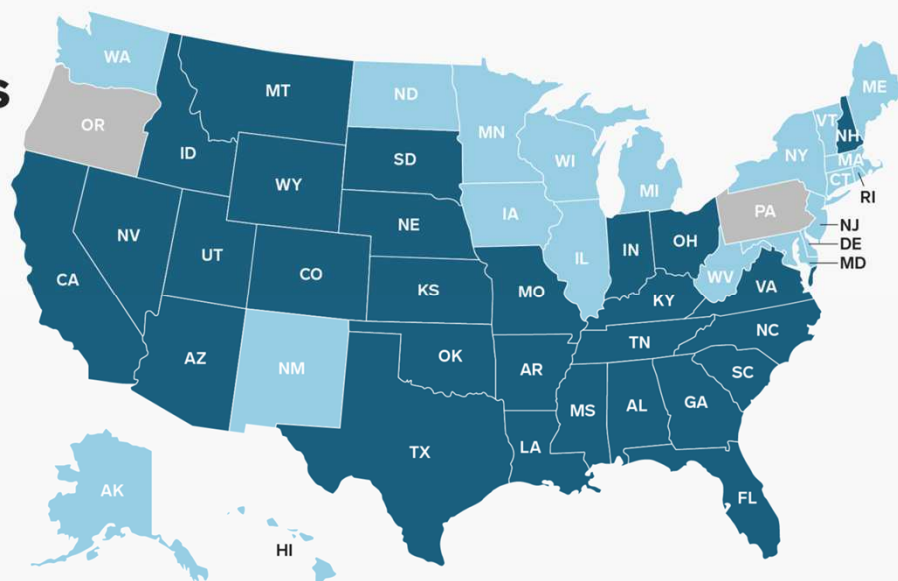

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

Death penalty in the United States

- States with the death penalty
- States without the death penalty
- States with a Governor-imposed moratorium

În constituțiile a 18 state din cadrul Statelor Unite ale Americii, pedeapsa cu moartea este admisă atât pe timp de pace, cât și pe timp de război, motivându-se că încă nu sunt condițiile necesare pentru interzicerea acesteia.

POCA/491/126354

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

Prin reglementările din **art. 2, pct. 2 din Convenția Europeană** se apără, de fapt, drepturile și libertățile omului, în condiții speciale, astfel:

a. în Codul penal este reglementată **legitima apărare** (art. 19), caz în care moartea cauzată agresorului, în limitele legii, nu este sancționată.

- În acest sens, este în legitimă apărare persoana care săvârșește fapta pentru a înlătura un atac material, direct, imediat și injust, care pune în pericol persoana sa, a altuia, drepturile acestora sau un interes general, dacă apărarea este proporțională cu gravitatea atacului.
- Se prezumă a fi în legitimă apărare, acela care comite fapta pentru a respinge pătrunderea unei persoane într-o locuință, încăpere, dependință sau loc împrejmuit ținând de aceasta, fără drept, prin violență, viclenie, efracție sau alte asemenea modalități nelegale ori în timpul nopții.

i N F O L e x

POCA/491/126354

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsr.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

- Aceste dispoziții ale Codului penal, coroborate cu cele ale art. 2, pct. 2, lit. a) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, definesc situația când cauzarea morții unei persoane nu se sancționează dacă se săvârșește în condițiile cumulative ale legitimei apărări și pentru apărarea oricărei persoane împotriva violenței ilegale.

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

- b.** în scopul efectuării unei arestări legale sau pentru a împiedica evadarea unei persoane legal deținute atunci când în mod absolut necesar s-a recurs la forță, moartea cauzată nu este imputabilă.
- Această prevedere a Convenției Europene a Drepturilor Omului trebuie coroborată cu dispozițiile legale naționale care reglementează folosirea uzului de armă, în astfel de situații.
 - Cazurile de folosire a armamentului în astfel de condiții sunt strict prevăzute de lege, numai dacă este absolut necesar, dacă nu există alte mijloace legale, în condițiile legitimei apărări și a somațiilor prevăzute de lege, dacă există un mandat legal de arestare și o stare legală de deținere.

i N F O L e x

POCA/491/126354

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsr.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

C. Potrivit art. 2, pct. 2, lit. c) moartea nu este imputabilă dacă aceasta ar rezulta dintr-o recurgere, absolut necesară la forță, pentru a reprima, conform legii, tulburări violente sau o insurecție.

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolox.snsr.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

Dreptul la integritate fizică și psihică

- Dreptul la integritate fizică și psihică a fost inspirat tot de Declarația Universală, care în art. 5 proclamă că „nimeni nu va fi supus la tortură, nici la pedepse sau tratamente crude inumane sau degradante”.
- În același sens, a fost formulat art. 7 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice.

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

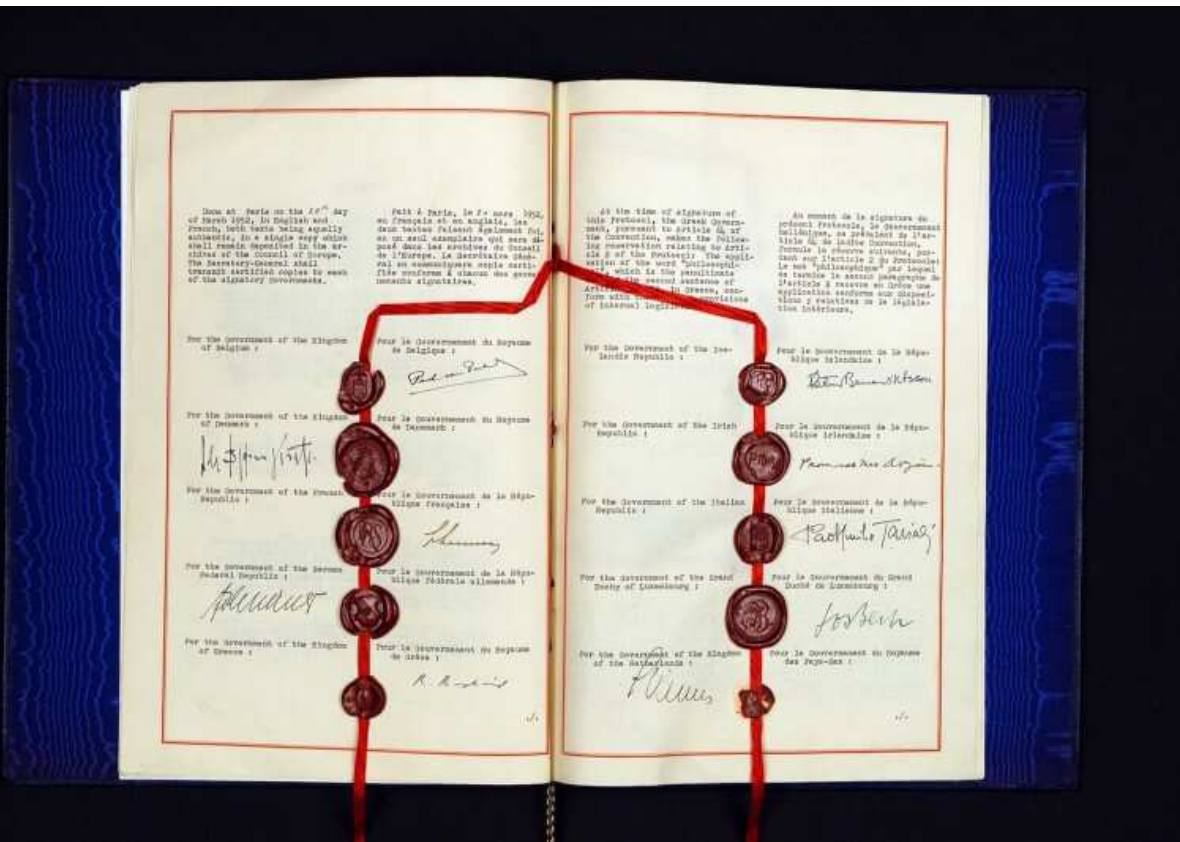

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

- **Art. 3 al Convenției Europene a Drepturilor Omului** reia, în esență, art. 5 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, mai puțin termenul „tratamente crude”, spunând că „nimeni nu poate fi supus torturii și nici la pedepse sau tratamente inumane sau degradante.”
- Nu a preluat însă alin. 2 de la art. 7 al Pactului unde se spune: „În special, este interzis ca o persoană să fie supusă, fără consimțământul său, unei experiențe medicale sau științifice.”

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsr.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

i N F O L e x

POCA/491/126354

- Dreptul la integritatea fizică este clar definit prin formularea constituțională a art. 22. din Constituția României.
- Strânsa legătură cu dreptul la viață a determinat reglementarea în același articol.
- Respectul integrității fizice este garantat chiar prin Constituție, rezultând astfel, obligația autorităților publice de a o asigura.

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsr.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

- Orice atingere adusă integrității fizice a persoanei va trebui sancționată de către lege, iar dacă „atingerea” se impune, totuși, din considerente de ordin social, ea se poate face numai pe baza legii, conform dispozițiilor constituționale (de ex.: vaccinarea pentru combaterea unei epidemii, recoltarea de sânge pentru dovedirea intoxicației alcoolice, efectuarea unei operații chirurgicale cu acordul pacientului etc.).

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsr.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

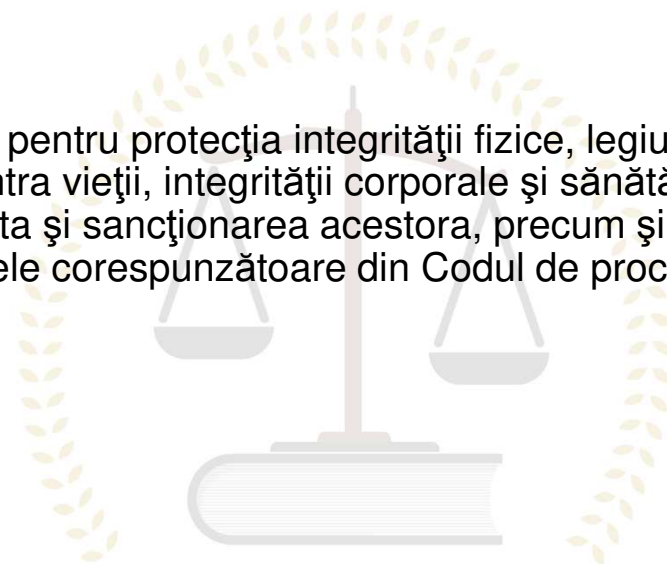

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

- În spiritul Constituției, pentru protecția integrității fizice, legiuitorul a incriminat ca infracțiuni și sancționat faptele contra vieții, integrității corporale și sănătății, a înființat organele împuternicite cu prevenirea, constata și sancționarea acestora, precum și procedurile de urmat (dispozițiile din Codul penal și articolele corespunzătoare din Codul de procedură penală prevăd dispoziții legale date în acest sens).

i N F O L e x

POCA/491/126354

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsr.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

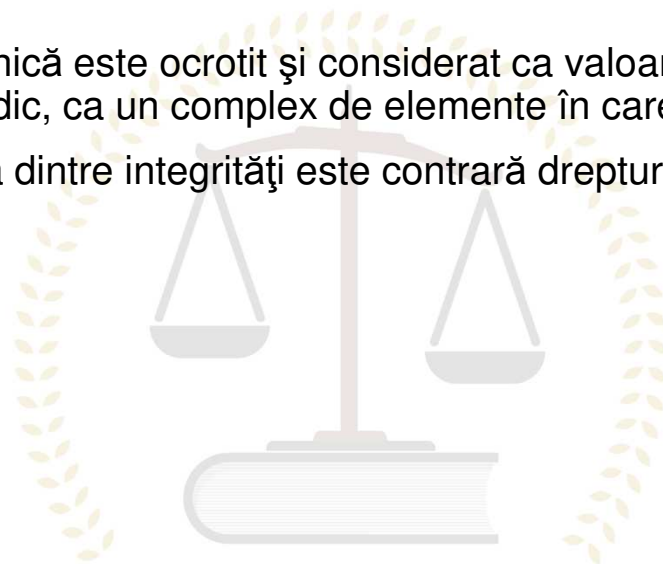
Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

- Dreptul la integritatea psihică este ocrotit și considerat ca valoare constituțională, omul fiind conceput, sub aspect juridic, ca un complex de elemente în care fizicul și psihicul nu pot fi despărțite.
- Mutilarea uneia sau alteia dintre integrități este contrară drepturilor omului.

i N F O L e x

POCA/491/126354

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsr.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

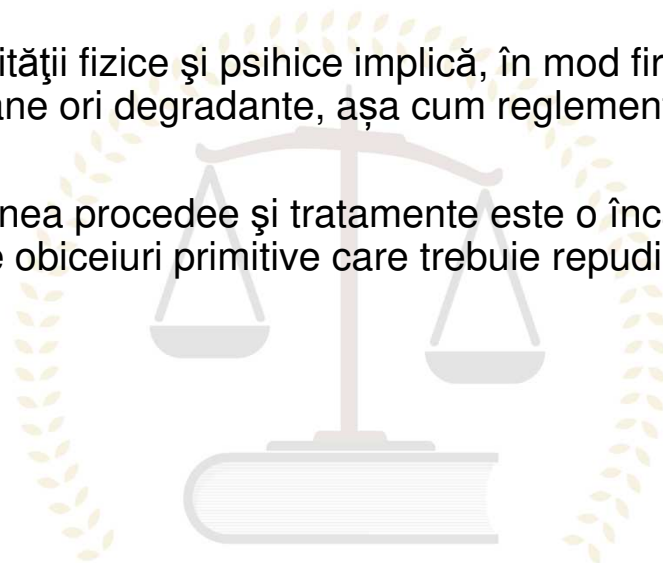
Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

- Respectul vieții, a integrității fizice și psihice implică, în mod firesc, interzicerea torturii, a pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante, așa cum reglementează în mod expres, art. 22, pct. 2 din Constituție.
- Practicarea unor asemenea procedee și tratamente este o încălcare a demnității și personalității omului, fiind considerate obiceiuri primitive care trebuie repudiate și reprimite de către lege.

i N F O L e x

POCA/491/126354

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsr.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

- Potrivit Convenției contra torturii și altor pedepse sau tratamente crude, inumane ori degradante, tortura este un act prin care se produce o durere sau o suferință ascuțită, fizică sau mentală, intenționat unei persoane cu scopul de a obține de la ea sau de la o terță persoană, informații sau mărturisiri, de a pedepsi un act pe care ea sau o terță persoană l-a comis sau se presupune că l-ar fi comis, de a intimida sau de a face presiuni asupra unei terțe persoane, sau pentru oricare alt motiv fondat pe o formă de discriminare, indiferent care este, dacă o asemenea durere sau asemenea suferință sunt produse de un agent al autorității publice sau orice altă persoană având împuternicire oficială sau la instigarea sa ori cu consimțământul său expres sau tacit.

i N F O L e x

POCA/491/126354

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsr.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

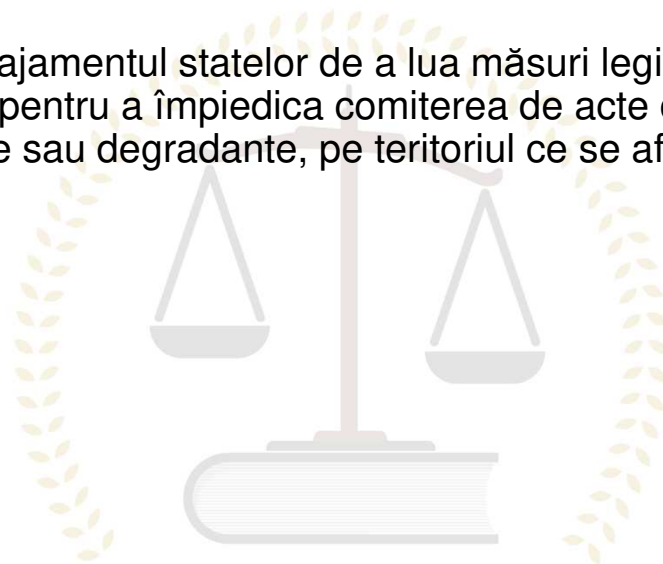

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

- Convenția cuprinde și angajamentul statelor de a lua măsuri legislative, administrative, judiciare și orice alte măsuri eficiente pentru a împiedica comiterea de acte de tortură, aplicarea de pedepse sau tratamente crude, inumane sau degradante, pe teritoriul ce se află sub jurisdicția lor.

i N F O L e x

POCA/491/126354

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsr.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

Din punct de vedere penal, tortura este incriminată și sancționată în art. 282 din Codul penal român, astfel:

- 1** Fapta funcționarului public care îndeplinește o funcție ce implică exercițiul autorității de stat sau a altei persoane care acționează la instigarea sau cu consimțământul expres ori tacit al acestuia de a provoca unei persoane puternice, suferințe fizice ori psihice:
 - a.** în scopul obținerii de la această persoană sau de la o terță persoană informații sau declarații;
 - b.** în scopul pedepsirii ei pentru un act pe care aceasta sau o terță persoană l-a comis ori este bănuita că l-a comis;
 - c.** în scopul de a o intimida sau de a face presiuni asupra ei ori de a intimida sau a face presiuni asupra unei terțe persoane;
 - d.** pe un motiv bazat pe orice formă de discriminare, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

- 2 Dacă fapta prevăzută în alin. (1) a avut ca urmare o vătămare corporală, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.
- 3 Tortura ce a avut ca urmare moartea victimei se pedepsește cu închisoarea de la 15 la 25 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.
- 4 Tentativa la infracțiunea prevăzută în alin. (1) se pedepsește.

i N F O L e x

POCA/491/126354

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsr.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

- 5 Nicio împrejurare excepțională, oricare ar fi ea, fie că este vorba de stare de război sau de amenințări cu războiul, de instabilitate politică internă sau de orice altă stare de excepție, nu poate fi invocată pentru a justifica tortura. De asemenea, nu poate fi invocat ordinul superiorului ori al unei autorități publice.
- 6 Nu constituie tortură, durerea sau suferințele ce rezultă exclusiv din sancțiuni legale și care sunt inerente acestor sancțiuni sau sunt ocazionate de ele.

i N F O L e x

POCA/491/126354

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

Libertatea individuală

- Este reglementată de **art. 23 din Constituția României, Capitolul II - Drepturile și libertățile fundamentale** și presupune:

- 1 Libertatea individuală și siguranța persoanei sunt inviolabile;
- 2 Percheziționarea, reținerea sau arestarea unei persoane sunt permise numai în cazurile și cu procedura prevăzute de lege;

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsr.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

3
4
5

Reținerea nu poate depăși 24 de ore;

Arestarea preventivă se dispune de judecător și numai în cursul procesului penal;

În cursul urmăririi penale arestarea preventivă se poate dispune pentru cel mult 30 de zile și se poate prelungi cu câte cel mult 30 de zile, fără ca durata totală să depășească un termen rezonabil, și nu mai mult de 180 de zile;

i N F O L e x

POCA/491/126354

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsr.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

- 6 În faza de judecată instanța este obligată, în condițiile legii, să verifice periodic, și nu mai târziu de 60 de zile, legalitatea și temeinicia arestării preventive și să dispună, de îndată, punerea în libertate a inculpatului, dacă temeiurile care au determinat arestarea preventivă au încetat sau dacă instanța constată că nu există temeiuri noi care să justifice menținerea privării de libertate;
- 7 Încheierile instanței privind măsura arestării preventive sunt supuse căilor de atac prevăzute de lege;

i N F O L e x

POCA/491/126354

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsr.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

8 Celui reținut sau arestat i se aduc de îndată la cunoștință, în limba pe care o înțelege:

- motivele reținerii sau ale arestării, iar învinuirea, în cel mai scurt termen;
- învinuirea se aduce la cunoștință numai în prezența unui avocat, ales sau numit din oficiu;

i N F O L e x
POCA/491/126354

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

- 9 Punerea în libertate a celui reținut sau arestat este obligatorie, dacă motivele acestor măsuri au dispărut, precum și în alte situații prevăzute de lege;
- 10 Persoana arestată preventiv are dreptul să ceară punerea sa în libertate provizorie, sub control judiciar sau pe cauțiune;

i N F O L e x
POCA/491/126354

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsf.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

- 11 Până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești de condamnare, persoana este considerată nevinovată;
- 12 Nici o pedeapsă nu poate fi stabilită sau aplicată decât în condițiile și în temeiul legii;
- 13 Sancțiunea privativă de libertate nu poate fi decât de natură penală.

i N F O L e x

POCA/491/126354

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsr.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

Libertatea individuală este un **drept fundamental** care vizează libertatea fizică a persoanei și dreptul său de a se comporta liber, neținut de nicio restricție.

- Alături de termenul de “libertate individuală”, textul constituțional folosește și expresia “siguranța persoanei”.
- Siguranța persoanei constituie ansamblul garanțiilor oferite de lege prin care este protejată persoana în cazul în care împotriva ei se iau de către stat măsuri privative de libertate.

i N F O L e x

POCA/491/126354

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

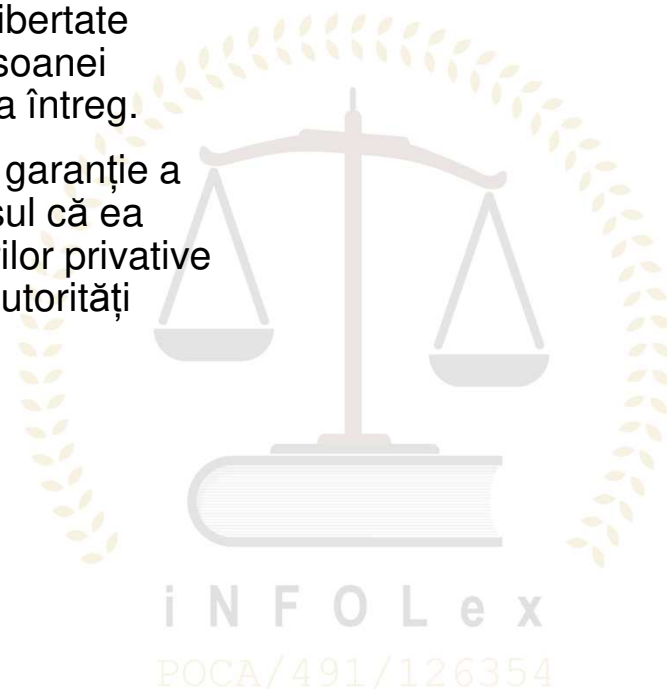

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

- Între cele două noțiuni, de libertate individuală și siguranța persoanei există o relație de la parte la întreg.
- Siguranța persoanei este o garanție a libertății individuale, în sensul că ea semnifică legalitatea măsurilor privative de libertate luate de către autorități împotriva unei persoane.

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsr.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

LIMITELE LEGALE sunt
restrângeri pe care statul le
poate aduce acestui drept,
respectiv:

- percheziția;
- reținerea;
- arestarea.

i N F O L e x

POCA/491/126354

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsr.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

- Percheziția reprezintă o măsură dispusă de Codul de procedură penală prin care sunt ridicate anumite obiecte sau înscrisuri ce pot servi ca mijloace de probă în procesul penal.
- Percheziția se face atunci când persoana care deține astfel de probe refuză să le predea anchetatorilor sau tăgăduiește existența sau deținerea lor.
- În astfel de cazuri, autoritățile statului pot recurge la măsuri care să vizeze atingerea libertății individuale prin percheziția efectuată.
- Alin (2) al art. 23 are în vedere numai percheziția corporală, nu și pe cea domiciliară care este reglementată în Constituție la un alt articol, respectiv art. 27, alin. (3) și (4).

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

- Reținerea este o măsură preventivă privativă de libertate care poate fi dispusă de procuror sau de către organul de cercetare penală. Potrivit dispozițiilor constituționale, reținerea nu poate dura mai mult de 24 de ore, conform art. 23, alin. (3).
- Reținerea se face în cazul în care o persoană este suspectată că a săvârșit o faptă penală.
- De regulă, această măsură se ia la începutul fazei de urmărire penală și numai după ascultarea persoanei reținute.

i N F O L e x

POCA/491/126354

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

- Celui reținut trebuie să i se aducă de îndată la cunoștință, în limba pe care o cunoaște, motivele reținerii.
- Ascultarea se face în prezența unui avocat.
- Perioada de 24 de ore pentru care poate fi reținută o persoană este perioada maximă.
- Dacă nu sunt necesare cele 24 de ore pentru lămurirea problemei, o persoană poate fi reținută și mai puțin de 24 de ore.
- Numai în situația reținerii unei persoane în caz de flagrant delict, legislația procesuală penală prevede reținerea pe o perioadă fixă de 24 de ore.

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

- Arestarea este tot o măsură preventivă privativă de libertate.
- Spre deosebire de reținere, arestarea este o măsură mult mai gravă, de afectare a libertății individuale.
- Fiind mult mai gravă, și perioada pentru care o persoană poate fi arestată este mult mai mare.
- Textul constituțional are în vedere arestarea preventivă.
- Trebuie făcută distincția între arestarea preventivă și încarcerarea (arestarea în vederea executării unei pedepse).
- Aceasta din urmă este deja o măsură privativă de libertate ca urmare a unei hotărâri judecătorești de condamnare.

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsr.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

- Arestarea preventivă se face numai în cursul procesului penal și numai de către un judecător conform art. 23, alin (4) din Constituție. Dacă arestarea s-a dispus în cursul urmăririi penale, ea se face numai pentru o durată de maxim 30 de zile cu posibilitatea prelungirii cu câte cel mult 30 de zile, fără ca durata totală să depășească maximumul de 180 de zile, conform art. 23, alin (5).

i N F O L e x

POCA/491/126354

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

- În faza de judecată, instanța este obligată să verifice periodic, și nu mai târziu de 60 de zile, legalitatea și temeinicia arestării preventive și să dispună, de îndată, punerea în libertate a inculpatului, dacă:
 - temeiurile care au determinat arestarea preventivă au încetat;
 - dacă instanța constată că nu există temeiuri noi care să justifice menținerea privării de libertate așa cum prevede art. 23, alin (6) din Constituție.
- Ca și în cazul reținerii, persoana trebuie să știe ceea ce i se impute și pentru ce a fost arestată.
- Numai judecătorul poate lua măsura arestării și tot el poate prelungii această măsură.
- Toate deciziile instanței privind măsura arestării preventive sunt supuse căilor de atac prevăzute de lege, deoarece până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești de condamnare, persoana este considerată nevinovată așa cum prevede art. 23, alin (7) din Constituție.

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsr.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

- Punerea în libertate a celui reținut sau arestat este obligatorie, dacă motivele acestor măsuri au dispărut.
- Aceasta este o garanție a rezonabilității măsurilor privative de libertate conform art. 23, alin (9).
- Punerea în libertate NU înseamnă o absolvire de vină care i se aduce persoanei arestate, ci doar o garanție că libertatea sa individuală nu a fost restrânsă mult peste termenul rezonabil.

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsr.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

- **Libertatea provizorie** constă în posibilitatea persoanei arestate preventiv de a cere punerea sa în libertate provizorie, sub control judiciar sau pe cauțiune în baza art. 23, alin (10) din Constituție.
- Condițiile de control judiciar, cât și cuantumul cauțiunii sunt stabilite de către instanța de judecată.
- Libertatea provizorie a unei persoane pe cauțiune NU reprezintă o plată a faptei penale pentru care este învinuit, ci doar o soluționare a cauzei penale de către autoritățile statului cu persoana învinuită sau inculpată în stare de libertate.

i N F O L e x

POCA/491/126354

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsr.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

- **Legalitatea pedepsei** este una dintre condițiile strict prevăzute de textul constituțional în ceea ce privește aplicarea de către instanța de judecată a unei pedepse persoanei care a săvârșit o faptă penală.
- Nici o pedeapsă nu poate fi stabilită sau aplicată decât în condițiile și în temeiul legii conform art. 23, alin (12).
- Legalitatea vizează atât temeiul stabilirii unei pedepse, cât și condițiile. Nimeni nu poate fi sancționat pentru o faptă care, la momentul săvârșirii ei, nu era interzisă sau sancționată de lege.

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsr.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

- Presumția de nevinovăție are în vedere regula conform căreia, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești de condamnarea, persoana este considerată nevinovată conform art. 23, alin (11).
- Este una dintre cele mai puternice garanții ale libertății individuale.
- Privarea de libertate este o altă prevedere importantă a libertății individuale, iar aceasta NU poate fi decât de natură penală.
- Unei persoane nu i se poate aplica o sancțiune privativă de libertate prin norme de natură civilă, administrative ori de altă natură decât cea penală așa cum stipulează art. 23, alin (13).

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsr.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

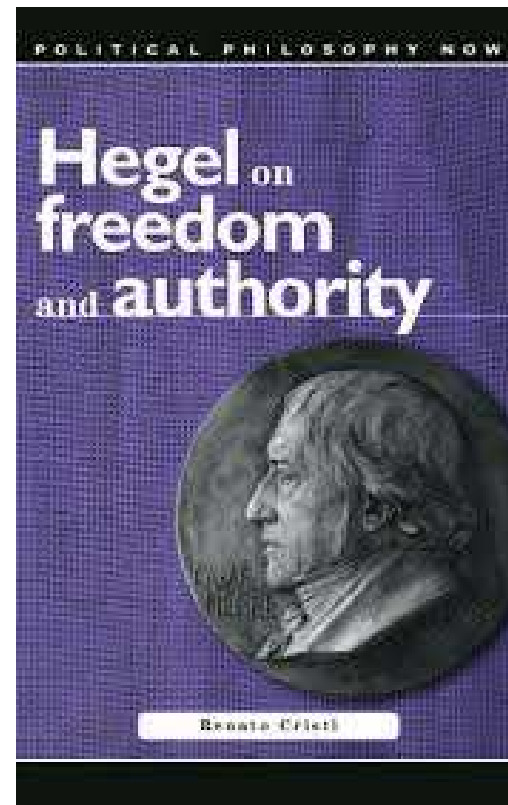
Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

- Într-o societate democratică, statul, organismul politic care dispune de forță și decide cu privire la întrebuintărea ei, garantează juridic libertatea și egalitatea indivizilor.
- Dimensiunile demersului în care omul se poate manifesta după bunul său plac sunt vizate de către puterile publice, în conformitate cu scopurile pe care ele însele și-au propus să le atingă într-un sistem politic pluralist.
- Așa cum spunea Hegel, ideea dreptului este libertatea, și pentru ca ea să fie înțeleasă, trebuie să fie cunoscută atât în conceptul ei, cât și în existența ei reală.

i N F O L e x

POCA/491/126354

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

- **Libertatea** constituie substanța dreptului, iar sistemul dreptului este domeniul libertății înfăptuite.
- „Fiecare individ are dreptul la viață, la libertate și la siguranță, personală”- prevede art. 3 din Declarația Universală a Drepturilor Omului“.
- Principiul general al libertății se manifestă în ramurile dreptului fie sub forma libertăților generale, fie sub forma libertăților individuale.

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

- Aceste libertăți sunt solidare, în sensul că afectarea lor produce o reacție în lanț, afectându-le pe celelalte.
- Nefiind un drept absolut, libertatea individuală conține și restrângeri pe care statul le poate aduce acestui drept.
- Este vorba de percheziție, reținere și arestare.
- Toate trei reprezintă limite legale ale libertății pentru care există reguli speciale și precise în ceea ce privește utilizarea lor.

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsr.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

- **Percheziția** reprezintă o măsură dispusă de Codul de procedură pentru care există reguli speciale și precise în ceea ce privește utilizarea lor.
- Percheziția reprezintă o măsură prin care sunt ridicate anumite obiecte sau înscrisuri ce pot servi ca mijloace de probă în procesul penal.
- Percheziția se face atunci când persoana care deține astfel de probe refuză să le predea anchetatorilor sau neagă existența sau deținerea lor.
- În astfel de cazuri, autoritățile statului pot recurge la măsuri care să vizeze atingerea libertății individuale prin efectuarea percheziției.

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

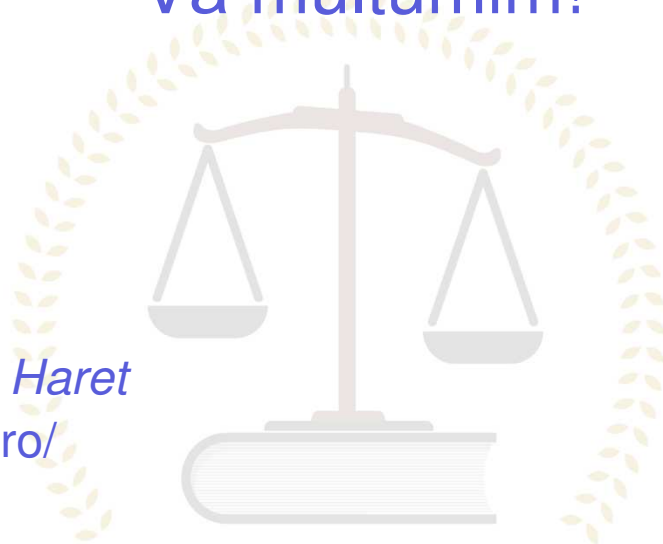
UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

Vă multumim!

Universitatea *Spiru Haret*
<https://infolex.snsr.ro/>
<http://spiruharet.ro>

i N F O L e x
POCA/491/126354

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsr.ro

www.poca.ro

